

Žalující dlužník domáhal se žalobou zrušení exekuce nad peníz 51 K 30 h, ježto mu po vzniku exekučního titulu přisouzeny byly proti žalovanému vymáhajícímu věřiteli pohledávky, jež vymáhaná pohledávka převyšovala jen o peníz shora uvedený. *Procesní soud* *prvé stolice* žalobu zamítl, maje za to, že, ježto tu jde toliko o částečné zrušení exekuce ve smyslu § 41 ex. ř., mohl žalobce navrhnouti toliko obmezení exekuce, nejša oprávněn nastupovati žalobou dle § 35 ex. ř. *Odvolací soud* žalobě vyhověl. *Důvody*: Odvolatelka právem vytýká rozsudku *prvé stolice*, že odvozuje bezdůvodnost žaloby z té okolnosti, že mohla žalobkyně s úspěchem učiniti pouhý návrh na obmezení exekuce po rozumu § 41 ex. ř. Soud *prvé stolice* přehlíží, že návrh na zrušení neb obmezení exekuce po rozumu § 40 pokud se týče 41 ex. ř. muž e dlužník učiniti, aniž zatím podal žalobu dle § 35 ex. ř. Může-li tedy -- jako v tomto případě -- žalobkyně s úspěchem uplatňovati proti pohledávce žalovaného -- jinak ovšem vyšší -- kompensaci své vzájemné pohledávky, nemůže jí přece býti bráněno, by nepodala žalobu dle § 35 ex. ř. Oba právní prostředky jsou fakultativní. Vznese-li žalobu po rozumu § 35 ex. ř. o nepřipustnost exekuce co do částky převyšující rozdílu obou vzájemných pohledávek, uznala-li žalovaná strana výslovně kompensaci, jí uplatňovanou, nelze o tom pochybovati, že právem jest žalováno na částečnou nepřipustnost exekuce. Prohlašuje-li rozsudek v důvodech, že nelze exekuci prohlásiti za nepřipustnou vůbec, poněvadž nárok žalovaného, číselně vyšší, nezanikl, mýlí se v tom, že přehlíží, že žalováno jest nikoli o nepřipustnost exekuce vůbec, nýbrž jen s obmezením výše uvedeným.

Nejvyšší soud nevyhověl dovolání.

Důvody:

Dovolání napadá rozsudek druhé stolice z důvodů § 503 čís. 4 c. ř. s. Neprávem. Názor žalovaného, že žaloby dle § 35 ex. ř. jsou přípustny toliko, zanikl-li vymáhaný nárok úplně, nikoli však, zanikl-li pouze částečně, jest nesprávným. To vyplývá zřejmě z ustanovení § 41 ex. ř., kdež se praví: vyskytnou-li se důvody zrušovací, uvedené v §§ 35 až 37, 39 a 40 ex. ř., pouze ohledně části vykonatelného nároku, pak sluší exekuci ne zrušiti, nýbrž poměrným dílem obmeziti. Předpokládá tedy sám zákonodárce, že důvody, exekuci zrušující, mohou se vyskytnouti pouze ohledně části exekučního nároku, že může žaloba opoziční (zákon výslovně cituje § 35 ex. ř.) býti podána neb odůvodněna pouze ohledně části vymáhaného nároku a proto také i žalobkyně podala žalobu na nepřipustnost exekuce pouze ohledně částky vymáhaného nároku, a vyjádřila obmezení to slovy: »pokud exekuce vedena jest pro částku 51 K 30 h převyšující«. Že v tom případě nenastane úplné zrušení exekuce, nýbrž toliko částečné, neboli obmezení exekuce jest vzhledem k ustanovení § 41 ex. ř. na bíledni.

Čís. 1361.

Není nemravnou úmluva při prodeji z volné ruky, že jeden uchazeč vyplatí druhému určitý peníz za to, že tento nesúčastní se koupě.

(Rozh. ze dne 20. prosince 1921, R I 1363/21.)

Žalobkyně i žalovaný dostavili se do bytu S-ové, jež vyhlásila, že prodá dobrovolně nábytek. Žalovaný slíbil žalobkyni, že jí vyplatí 2000 nebo 3.000 K, nechá-li ho nábytek koupiti. Žalobkyně na to přistoupila, žalovaný nábytek koupil a, ježto se zdráhal zaplatiti žalobkyni slíbený peníz, domáhala se ho tato žalobou, již procesní soud první instance zamítl, maje za to, že úmluva, z níž bylo žalováno, se přičítá dobrým mravům. Odvolací soud zrušil napadený rozsudek a nařídil prvnímu soudu, by, vyčkaje právomoci, o věci dále jednal, a ji znovu rozhodl.

Nevyšší soud nevyhověl rekursu.

Důvody:

Nesporno je, že žalovaný slíbil vyplatiti žalobkyni 2000 až 3000 Kč, upustí-li od zamýšlené koupě nábytku u S-ové. Úmyslem žalovaného bylo, jak sám přiznává, by se zbavil konkurentky při nakupování. Poněvadž větší poptávkou ceny, jak všeobecně známo, stoupají, mohl tím žalovaný zamýšlet, by žalobkyně spolukupujíc onen nábytek, přeplácením nepůsobila na zvýšení ceny kupní. Ustoupení žalobkyně od nákupu nábytku samo o sobě nemohlo míti v zápětí snížení kupní ceny, k tomu bylo by zapotřebí nějaké k tomu směřující činnosti kupujícího. Na tuto činnost zbyvšího uchazeče (žalovaného) neměla žalobkyně ani přímého ani nepřímého vlivu; přijetím odstupného o sobě nemohla způsobiti snížení kupní ceny, nýbrž mohla toliko zameziti její zvýšení. Stát nemá však při prodeji z volné ruky, jako při veřejné dražbě, zájmu na tom, aby se sešel co možná největší počet uchazečů, by cena trhová byla hnána do výše; není zde tedy při prodeji z volné ruky onoho všeobecně prospěšného motivu, docíliti za svršky, prodávané osobám, v tísní postaveným, cen příznivých, aby prodej neměl v zápětí jich hospodářskou zkázu, jaký zde jest při dražbách veřejných, pravidelně exekučních, při nichž nemůže exekut, jako při volném prodeji, dražbu překaziti, od prodeje upustiti, vidí-li nabídku nedostatečnou. Tato snaha byla asi vůdčím motivem ustavení dvor. dekretu ze dne 6. června 1838, čís. 277 sb. z. s., jenž směřoval proti chabrusu při dražbách a proto nelze zákona toho, jako zákona výjimečného, obdobně použiti i na prodeje z volné ruky. Ale ani nic neravného nelze shledati v přijetí nabídky odstupného žalobkyní, vždyž odstupné to ji mělo zajisté odškodniti za námahu a výlohy, spojené se sháněním jiného prodáváče nábytku, když tuto vhodnou příležitost k nákupu přepustila žalovanému; odstupné to mohlo jí býti, jak správně počítýká odvolací soud, i náhradou za vyšší cenu, kterou po případě bude musiti jinde za potřebný nábytek zaplatiti. Viděti v jednání tom zakrytou lichvu, jako prvý soudce, není odůvodněno, neboť není nikterak prokázáno, ba ani tvrzeno, že prodávatelka nábytku S-ová byla nějak v hospodářské tísní, která by ji byla ku prodeji nutkala nebo že byla lehkomyšlnou, nezkušenou, rozčilenou při prodeji, a nelze proto mluvit o využitkování této tísně neb lehkomyšlnosti, nezkušenosti neb rozčilenosti, jednou neb druhou ze sporujících se stran (§§ 1 a 4 čís. nařízení ze dne 12. října 1914, čís. 275 sb. z. a n.). Tvrzení žalovaného, že měl před svatbou a že kupoval nábytek pro zařízení své domácnosti, bylo předneseno teprve v rekursu a jest tudíž jako nedovolená novota nepřipustno. Tvrzení jeho, že chtěl stlačiti cenu nábytku a že mu v tom byla žalobkyně nápomocnou,

restací, musil by dokázati, že žalobkyně o tomto jeho úmyslu věděla a že odstupné vědomě přijala, aby on cenu kupní stlačiti mohl. Avšak ani tím by nebyla vyloučena bývala úplná volnost prodávající prodati, či neprodati dle svobodného rozhodnutí. Není zde tedy jednání nemravného, nebo dobrým mravům se přičícího, aniž smlouvy zavazující bez duvodu. Správně tudíž odvolací soud sporný právní poměr posoudil a rozsudek prvního soudce, poněvadž nezjištěna výše odstupného, k vůli doplnění řízení dle § 496 čís. 3 c. ř. s. zrušil.

Čís. 1362.

Vyvlastnění ku stavbě okresních silnic. Náhradu jest stanoviti soudním odhadem v řízení nesporném za použití předpisů zákona ze dne 18. února 1878, čís. 30 ř. zák.

(Rozh. ze dne 20. prosince 1921, R I 1428/21.)

K žádosti obce stanovil první soud cenu pozemků, vyvlastněných ku stavbě okresní silnice, zvoliv pro odhad postup dle odhadního řádu ze dne 25. července 1897, čís. 175 ř. zák. Rekursní soud ku stížnosti vyvlastněného zrušil napadené usnesení i s řízením jemu předcházejším a uložil prvnímu soudu, by dále po zákonu jednal. Důvody: Jde tu nikoliv o samo vyvlastnění, nýbrž o vyšetření ceny soudem dle § 2 min. nař. z 21. dubna 1857, čís. 82 ř. zák. Ani tento, ani jiný pozdější zákon neustanovuje ničeho o tom, jak vyšetření tohoto odškodnění předsevzato býti má. Prvý soud postupoval dle odhadního řádu z 25. července 1897, čís. 175 ř. zák., však neprávem, ježto řízení předsevzato býti mělo dle zákona ze dne 18. února 1878, čís. 30 ř. zák. Zákon tento byl sice vydán pro řízení při vyvlastnění pozemků pro účely železniční, avšak řízení to má s řízením při vyvlastnění pro účely veřejných silnic to společné, že slouží veřejným zájmům a že z důvodu toho se vlastnictví třetím osobám zákonem odnímá proti jich vůli, jakož i to, že v obojím řízení těmto třetím osobám za odňaté pozemky náleží odškodné, kteréž soudem zjištěno býti má. Jsou tu tedy veškeré náležitosti, aby řízení k vyšetření odškodnění při vyvlastnění pro účely železniční použito bylo obdobně dle § 7 obč. zák. i v oněch případech, ve kterých pozemky ku účelům silničním se vyvlastňují, ježto řízení dle zákona ze dne 18. února 1878, čís. 30 ř. zák. zájmy obou stran lépe chrání, než odhad předsevzatý dle všeobec. řádu odhadního.

Nejvyšší soud nevyhověl dovolacímu rekursu.

Důvody:

Jde o stanovení náhrady za pozemky, vyvlastněné ke stavbě okresní silnice. Mínění, jak má v takovém případě býti postupováno, se rozcházejí. Někteří tvrdí, že politický úřad má se pokusiti o dohodu stran, a, kdyby jí nebylo docíleno, prozatímně stanoviti náhradu a vyhraditi stranám pořad práva (žalobu), — kdežto jiní hájí názor, že, nedocíleno-li dohody, vyvlastněný může ihned u reálního soudu žádati za soudní odhad vyvlastněného pozemku (srv. Mayerhofer V. vyd. 5. sv.